

Zenbat gara (Eus)²p?

**RUBEN SÁNCHEZ
BAKAIKOA**
IRAKASLEA

Euskaldun Euskaltzale Praktikan-teok, (Eus)²p-ok, azken inkesta soziolinguistikoaren gaineko datuak aztertzen ari gara orain: Zer moduz Nafarroan? Zer moduz EAEn? Zer moduz hiriguneetan? Zer moduz zonalde ez oso eskaldunetan? Zer moduz arnaguneetan? Zer moduz... gaude, laztana?

Argi-ilunen balorazioan badirudi argiantza dela nagusi aldekotasun-ezagutza-erabilera eta abarretan. Nor naiz ni kopetilun jartzeko? Egin dezagun irri, hauteskunde-osteetan alderdi gehienek egiten duten antzera. Izan ere, ez al dira inkesta-ostekoak hauteskunde ostekoan antzekoak, non, galtzaile disimulaezinen bat gorabehera, denak diren garaile (botorik ematen ez dutenak salbu)?

Izugarria da (Eus)²p-ok (arlotzietan, ahozkoan, idatzizkoan, kultur kontsumoan, lanean eta abarretan euskaraz bizi nahiko genukeenok –garrantzitsua deritzot guretzako akronimo apurtzaile bat izateari–), euskararen egoera, erabilera, osasuna eta abarren gainean jarduteko daukagun ahalmen, gogo eta pazientzia mugagabea.

(Eus)²p-ok giza-azpitalde nekaezina gara (populazio osoaren %10-edo garelaitzat harturik), baina iruditzen zait euskararen normalizazioaren inguruko zurrumbilao jira-biraka gabiltzala, inkestarik inkesta, gurpil zoro biziatu ba-

tean. Eta aski da: ezinezkoa da baldintza hauetan normalizazioa, eta ez gara harriz hurbiltzen ari.

Demagun euskararen normalizazio gutxieneko bat (N): Euskal Herri osoko pertsona guztiek euskara ezagutzea (Eus) eta (Eus) horren erdia (Eus)²p-ok izatea.

$$N = \text{Eus} + (\text{Eus})^2p$$

$$\text{Eus}/2 = (\text{Eus})^2p$$

Teorian, euskararen normalizaziorako baldintza onenak dituen lurralde puskan, EAEn, ezinezkoa da N-ra iristea, baldin eta egunkari bat bakarra euskaraz bada, ETB1ek ETB2k baino aurrekontu askoz txikiagoa badu (eta erdal telebista zein plataformez inguraturik), ume guztiek euskara murgiltze eredu unibertsal publiko bat eskura ez badute edota helduen eskalduntzea gaztelania ikastea bezain doakoa ez bada (eta zerrenda luze bat infiniturantz jotzen duena).

(Eus)²p-ok kapitalismoak eragindako gainerako estresez gain (lana, sexua/maitasuna, kontzientzia...) estres linguistikoaz ere bizi garen gizaki auto-suntsitzaileak gara.

Ez dut asko pentsatu, baina, agian, soluzio bat da Belgika baterantz edo batzuetarantz jotzea? Alegia, (Eus)²p-ok, (zenbat ginateke, 200.000?), herri linguistiko bat aldarrikatzea, zerbitzu eta alor guztiak euskara hutsean izango genituzkeenak. (Agian gutxiago ginateke?). ●

Lanartea

CASTILLO SUÁREZ
IDAZLEA

Ez dut gogoan nori entzun nion hilaren amaierara poesia idazten baino ezin dela iritsi, baldin eta poesia ez bada hilabete amaierara iristeko zure modua. Poesia, zorionez edo zoritxarrez, sistema literarioaren eta industria kulturalaren periferian egon da beti. Nolanahi ere, poetok badugu nolabaiteko prestigioa. Gutxi saltzen dugu baina ongi ikusita gaude. Ni, behintzat, talde horretan nago. Egunotan bi liburu aurkezten ari naiz han eta hemen: bata, euskaraz eta, bestea, katalanerako itzulpena. El-karrizketa guztiei baietz esaten diet eta saiatzen naiz moldatzen kazetarien egutegi eta ordutegietara. Nire lanak uzten

dit opor orduak eta egunak askatasun handiz hartu ahal izatea eta kanpora joan ahal izan naizenean ez dut arazorik izan eskatu didatenean hegaldi eta hoteletako dirua aurreratzeko. Esan gabe doa: dirua galtzen dut nik literaturarekin. Eta esan diezadakete: gustuko duzuna egiten ari zara. Baina kezkatzen nau nik onartzen ditudan enkargu batzuk —debalde edo gaizki ordainduta— ez ote dieten kalte egiten literaturaz —edo, hobeki esan, idazteaz—bizi direnei. Horregatik egin naiz Lanarteako bazkide. Sortzen dugunok, eta zer esanik ez profesionalek, duintasunez egiteko eskubidea dugulako. ●